

Робоча програма навчальної дисципліни

ВД 16 Раннє втручання та розвиток дітей з порушеннями психофізичного розвитку / General principles of early intervention for children with psychophysical developmental disorders

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішенням вченої ради

Інституту спеціальної педагогіки і психології

імені Миколи Яремченка НАПН України

протокол №6 від 27 червня 2024 року

Голова вченої ради

В.В.Засенко

Спеціальність

016 Спеціальна освіта, 053 Психологія

Освітня програма

Спеціальна педагогіка, Спеціальна психологія

Ступінь

Доктор філософії

Шифр дисципліни

ВД16

Назва дисципліни

Раннє втручання та розвиток дітей з психофізичними порушеннями / General principles of early intervention for children with psychophysical developmental disorders

Навчальний рік

2024-2025

Кількість кредитів
ЕКТС (годин)

1 кредит (30 годин)

Статус

Вибіркова дисципліна

**Короткий опис
дисципліни**

Курс має на меті забезпечити майбутніх докторів філософії формування компетентностей, необхідних для здійснення науково – дослідницької діяльності, викладацької роботи, аналітичної роботи та наукового консультування в галузі спеціальної освіти.

Ми розглянемо:

- систему наукових знань про моделі надання комплексної допомоги дітям з ООП та їх сім'ям;
- теорію дитячо-батьківських відносин, шляхи подолання кризи;
- процес коучінгу сімей, які мають особливі освітні потреби

Пререквізити

Викладач **Шевченко Володимир Миколайович**
Шевченко Юлія Василівна

Контакти Тел +380679555548
Email shevchenko_volodumur@ukr.net
 julia_shevchenko81@ukr.net

Час для консультацій Понеділок та четвер, 14:00-15:00

Мета курсу

Надати знання про закономірності розвитку, особливості фізіологічного, психофізичного, психічного і емоційного розвитку дітей дитячого та раннього віку, створення умов для оволодіння спеціальними науковими знаннями в галузі історії та теорії ранньої допомоги дітям і сім'ям, освоєння теоретико-методологічних і організаційно-методичних основ професійної діяльності та готовності до здійснення ранньої допомоги в системі психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивне навчання.

Завдання курсу

1. Розкрити загальні питання системи раннього втручання.
Ознайомити з теоретичними підходами до раннього втручання; ознайомити з фізіологічними і психологічними аспектами ембріонального розвитку; розкрити значення пренатального періоду для подальшого психічного розвитку дитини; ознайомити з особливостями психофізичного, психічного і емоційного розвитку дітей дитячого та раннього віку;
- 2.
3. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної освіти та інклюзивного навчання або у процесі професійної діяльності (корекційній навчально-виховній, навчально-реабілітаційній), що передбачає застосування певних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

- ЗК1 Здатність до розуміння предметної області професійної діяльності; володіння науковим світоглядом; знання основних теорій, концепцій, які формують наукову картину світу; вміння відстоювати власні стратегії професійної діяльності.
- ЗК2 Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі норм суспільної моралі; досвід дотримання набутих моральних норм, етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній корекційно-педагогічній діяльності.
- ЗК3 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК4. Здатність до ефективного використання інформаційних технологій в соціальній і професійній діяльності.
- ЗК5 Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Робоча програма навчальної дисципліни

ВД 16 Раннє втручання та розвиток дітей з порушеннями психофізичного розвитку / General principles of early intervention for children with psychophysical developmental disorders

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1	Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань знання про особливості психофізичного розвитку дітей з різними особливими освітніми потребами.
СК2	Здатність використовувати психолого-педагогічні знання і практичні навички з фундаментальних та професійних дисциплін у процесі розвитку, виховання і навчання дітей з особливими потребами в умовах спеціального та інклюзивного навчання.
СК3	Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.
СК4.	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. Здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним.

Програмні результати навчання

ПРН1	Знати особливості психофізичного розвитку та характеристики дітей з особливими освітніми потребами.
ПРН2	Здатність інтерпретувати, оцінювати та узагальнювати інформацію і дані про стан розвитку дитини та її психічних процесів.
ПРН3	Володіти сучасними методами і технологіями діагностичної, корекційної, реабілітаційної роботи з дітьми, що мають порушення психофізичного розвитку, а також труднощі в навчанні.

Програма дисципліни Блок 1.	
Тема 1	Рання допомога як специфічний вид психолого-педагогічного супроводу дитини та її сім'ї в системі освіти.
1.1	Поняття про ранню допомогу та раннє втручання як системної практики і специфічної технології.
1.2	Історія становлення практики ранньої допомоги. Теоретико-методологічні обґрунтування необхідності надання ранньої допомоги дитині і його сім'ї.
1.3	Міжнародні і регіональні документи, що визначають необхідність розвитку системи ранньої допомоги.
Тема 2	Концептуальні засади організації ранньої допомоги
2.1	Нормативно-правове забезпечення раннього втручання в Україні.
2.2	Міждисциплінарний підхід у системі ранньої допомоги.
2.3	Сімейноцентрований підхід як основа ранньої допомоги.
Тема 3	Організаційно-методичні основи ранньої допомоги
3.1	Цілі, завдання та пріоритетні напрямки розвитку системи ранньої допомоги в Україні.
3.2	Організації, які надають послуги ранньої допомоги (служби та відділи ранньої допомоги, ІРЦ-центри, групи короткотривалого перебування, консультаційні центри, лекотеки та ін.).
3.3	Фахівці ранньої допомоги. Інформаційно-методичний супровід ранньої допомоги як інноваційної практики в системі ІРЦ-супроводу.
Тема 4	Специфіка професійної діяльності педагога-психолога в системі ранньої допомоги
4.1	Специфіка професійних компетенцій педагога-психолога як фахівця ранньої допомоги.
4.2	Особливості організації діагностичної роботи в практиці ранньої допомоги. Критерії і параметри оцінки потреби в ранній допомозі. Методи діагностики та діагностичний інструментарій.
4.3	Особливості консультування батьків дитини в системі ранньої допомоги. Психологічна освіта в системі ранньої допомоги.
Тема 5	Система раннього втручання

5.1 Раннє психотерапевтичне втручання. Терапевтичний підхід до

сімей, моделі раннього психотерапевтичного втручання.

5.2 Оцінювання поведінки немовляти і взаємодії як терапевтичне втручання. Психодинамічна психотерапія. Соціально-педагогічне раннє втручання.

5.3 Міждисциплінарна командна взаємодія в програмах раннього втручання. Організація переходу в дошкільні заклади освіти.

Блок 2

Програма дисципліни

Тема 1

Стан системи ранньої корекційної допомоги дітям в Україні на сучасному етапі.

1.1

Актуальні питання розвитку системи допомоги дітям з особливими освітніми потребами.

1.2

Причини переходу до нових моделей функціонування спеціальних дитячих освітніх установ.

1.3

Концепція модернізації української освіти. Концепція ранньої комплексної допомоги дітям з різними порушеннями у розвитку.

Тема 2

Закономірності психофізичного розвитку дітей дитячого, раннього віку в нормі.

2.1

Основні фізіологічні та нервово-психічні особливості дитини першого року життя.

2.2

Найбільш значимі на першому році життя показники: зорові і слухові орієнтовні реакції (слухове і зорове зосередження, локалізація звуку в просторі, формування стеження, формування зорово-рухової координації, зорове передбачення), позитивні емоції (перша посмішка, комплекс пожвавлення, реакції сміху і плачу), загальні руху (формування вертикалізації) руху руки і дії з предметами, розуміння мови, показники, які можуть бути віднесені до соціальних (етапи розвитку активної мови, перші форми спілкування дітей один з одним, навички в процесах).

2.3

Найбільш значимі на другому році життя показники: зорові та слухові орієнтовні реакції, розвиток мовлення.

Тема 3

Клініко-психолого-педагогічна характеристика контингенту дітей з ООП.

3.1	Особливості нервово-психічного розвитку дітей першого року життя з ураженням ЦНС різної етіології та ступеню тяжкості.
3.2	Мінімальна мозкова дисфункція. Церебрастенічний синдром. Судомний синдром, його вплив на затримку розвитку. Синдроми рухових розладів, основні характеристики в діагностиці: м'язовий тонус (спастичність, гіпотонія, дистонія), рефлексорна активність. Органічне ураження ЦНС: ступені тяжкості, прояви.
3.3	Характеристика різних варіантів затримки розвитку (Л.Т. Журба, Е.М. Мастюкова): неспецифічна і специфічна затримка розвитку; рівномірне і нерівномірне відставання в розвитку; диспропорційний розвиток; парціальна затримка.
Тема 4	Методи психолого-педагогічного обстеження дітей дитячого, раннього віку.
4.1	Етапи діагностики порушеного розвитку: скринінг-діагностика; диференціальна діагностика; поглиблене психолого-педагогічне вивчення дитини з метою розробки індивідуально-корекційної програми (виявлення індивідуальних психолого-педагогічних особливостей дитини; розробка індивідуальних корекційних програм розвитку і навчання; визначення умов виховання дитини, специфіка внутрішньосімейних стосунків).
4.2	Найбільш популярні зарубіжні методи оцінки психічного розвитку дітей раннього віку від 2-х місяців до 2,5 років: тести Т.Бразельтона, Денверський тест розвитку і шкали Н.Бейлі, оцінна шкала поведінки немовляти - Neonatal Behavioral Assessment Scale (NBAS), «Мюнхенська функціональна діагностика розвитку» КІД-шкала, скрініговий опитувальник М-СНА.
4.3	Вітчизняні методи оцінки психічного розвитку дітей першого року життя, «Шкала нервово-психічного розвитку» Л.Т. Журби і Е.М. Мастюкова (1981 р.), доповнена Е.Л. Фрухт. «Діагностика психічного розвитку дітей першого року життя» (О.В. Баженова, 1986), «Діагностика психічного розвитку дітей від народження до 3-х років» (Е.О. Смирнова, Н.Л. Галигузова, І.В. Єрмолова, С.Ю. Мещерякова, 2002).
Тема 5	Корекційно-розвиваюче середовище, його роль в житті дитини.
5.1	Значення терміна «розвиваюче середовище» в роботах педагогів і психологів.
5.2	Вимоги до створення предметно-розвиваючого середовища. Умови і принципи, облік яких необхідний при побудові корекційно-розвивального середовища.

5.3

Особливості допомоги сім'ям, які виховують дітей з порушеннями розвитку, в рамках раннього психолого-педагогічного супроводу.

План					
Семестр, тиждень, заняття (дата)	Тема, план заняття	Аудиторні заняття		Самостійна робота	
		Форма	Год	Завдання	Год
Семестр 1 Заняття 1	Тема 1. Рання допомога як специфічний вид психолого-педагогічного супроводу дитини та її сім'ї в системі освіти. - Поняття про ранню допомогу та раннє втручання як системної практики і специфічної технології. Історія становлення практики ранньої допомоги. Теоретико-методологічні обґрунтування необхідності надання ранньої допомоги дитині і її сім'ї. - Міжнародні і регіональні документи, що визначають необхідність розвитку системи ранньої допомоги. - Основні поняття, що використовуються в теоретичних, методичних і нормативно-правових джерелах з питань організації ранньої допомоги.	Лекція, практичне заняття	2	Актуальні проблеми виховання дітей раннього віку на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Поняття «розвиток». Тенденції розвитку. Основні напрямки вивчення розвитку дітей дитячого та раннього віку в рамках таких дисциплін: медицини, фізіології, психології розвитку, пренатальної психології, дитячої та вікової психології, педагогіки та соціальної педагогіки і ін.	2

Заняття 2

Тема 2. Концептуальні засади організації ранньої допомоги

- Поняття ранньої допомоги та раннього втручання як системної практики і специфічної технології.
- Історія становлення практики ранньої допомоги. Теоретико-методологічні обґрунтування необхідності надання ранньої допомоги дитині і її сім'ї.
- Міжнародні і регіональні документи, що визначають необхідність розвитку системи ранньої допомоги.
- Основні поняття, що використовуються в

Лекція,
практичне
заняття

2

Заняття 3	теоретичних, методичних і нормативно-правових джерелах з питань організації ранньої допомоги. Тема 3. Організаційно-методичні основи ранньої допомоги - Цілі, завдання та пріоритетні напрямки розвитку системи ранньої допомоги в Україні. Поняття про служби ранньої допомоги. Моделі організації ранньої допомоги - Перелік і специфіка послуг ранньої допомоги. Поняття про програми ранньої допомоги. - Організації, які надають послуги ранньої допомоги (служби та відділи ранньої допомоги, ІРЦ-центри, групи короткотривалого перебування, консультаційні центри, лекотеки і ін.). - Форми організації психологічних послуг в системі ранньої допомоги: консультування, корекційно-розвиваючі заняття в дитячо-батьківських групах, домашнє візитування та ін. Міжвідомчий підхід в системі ранньої допомоги.	Лекція, практичне заняття 2	Актуальність роботи в галузі охорони здоров'я матері і дитини. Перинатальна психологія як нова галузь дослідження і практики в психології і педагогіці. Особливості пренатального періоду розвитку плоду як фактор, що визначає здоров'я дитини. Основні закономірності пренатального періоду розвитку. Фахівці ранньої допомоги. Інформаційно-методичний супровід ранньої допомоги як інноваційної практики в системі ІРЦ-супроводу.	2
------------------	--	---	---	----------

Заняття 4	Тема 4. Специфіка професійної діяльності педагога-психолога в системі ранньої допомоги - Специфіка професійних компетенцій педагога-психолога як фахівця ранньої допомоги. Особливості організації діагностичної роботи в практиці ранньої допомоги. - Критерії і параметри оцінки потреби в ранній допомозі. Методи діагностики та діагностичний інструментарій.	Лекція, практичне заняття	2	
	- Особливості організації корекційно-розвиваючих занять. Особливості консультування батьків дитини в системі ранньої допомоги. - Психологічна освіта в системі ранньої допомоги. Специфіка проектування, реалізації та оцінки ефективності програм ранньої допомоги.			

Заняття 5	Тема 5. Система раннього втручання - Раннє психотерапевтичне втручання. Терапевтичний підхід до сімей, моделі раннього психотерапевтичного втручання. - Оцінювання поведінки немовляти і взаємодії як терапевтичне втручання. - Психодинамічна психотерапія. Соціально-педагогічне раннє втручання. Міждисциплінарна командна взаємодія в програмах раннього втручання. - Організація переходу в дитячі дошкільні установи. Особливості лекотеки. Програма раннього втручання в Лекотека. Ігротека для дітей з ризиком відставання в розвитку. Програма раннього втручання.	Лекція, практичне заняття	2	2	Особливості розвитку в ембріональний і фетальний періоди. Критичні періоди пренатального розвитку. Токсикози вагітності, їх вплив на плід. Роль екзогенних і ендогенних впливів в різні періоди вагітності (екологічні чинники, соматичне і репродуктивне здоров'я матері, стреси, шкідливі звички, харчування, тощо.). Вплив на плід деяких захворювань, перенесених матір'ю під час вагітності. Лікарські препарати та хімічні речовини, що впливають на хід пренатального розвитку.
Семестр 2 Заняття 1	Тема 6. Стан системи ранньої корекційної допомоги дітям в Україні на сучасному етапі. - Актуальні питання розвитку системи допомоги дітям з особливими освітніми потребами. - Причини переходу до нових моделей функціонування спеціальних дитячих освітніх установ. - Концепція модернізації	Лекція, практичне заняття	2	2	Особливості розвитку дітей раннього віку: швидкий темп розвитку; стрибкуватість в розвитку основних функцій; швидке встановлення зв'язків з навколишнім світом і повільне закріплення реакцій; нерівномірність (гетерохронність) дозрівання структур і функцій мозку, здібностей,

української освіти.
- Концепція ранньої комплексної допомоги дітям з різними порушеннями у розвитку.

умінь, навичок, контроль за розвитком провідних ліній; висока вразливість, лабільність нервової системи, охорона нервової системи дитини; взаємозв'язок стану фізичного здоров'я, психічного розвитку і поведінки дитини; велика пластичність мозку, легка здатність до навчання, високі сенсомоторні потреби дитини.

Заняття 2

Тема 7. Закономірності психофізичного розвитку дітей дитячого, раннього віку в нормі.

- Основні фізіологічні та нервово-психічні особливості дитини першого року життя.
- Найбільш значимі на першому році життя показники: зорові і слухові орієнтовні реакції (слухове і зорове зосередження, локалізація звуку в просторі, формування стеження, формування зорово-рухової координації, зорове передбачення), позитивні емоції (перша посмішка, комплекс пожвавлення, реакції сміху і плачу), загальні рухи (формування вертикалізації), руху руки і дії з предметами, розуміння мови, показники, які можуть бути віднесені до соціальних (етапи розвитку активної мови, перші форми спілкування дітей один з одним, навички в процесах)

Заняття 3

Тема 8. Клініко-психолого-педагогічна характеристика контингенту дітей з ООП.

- Особливості нервово-

Лекція,
практичне
заняття

2

Розвиток емоційних відносин між матір'ю і дитиною раннього віку. Емпатія. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Холдинг і спілкування з дитиною (Д. Віннікот). Емоційний розвиток дітей раннього віку. Базисна довіра проти базисного недовіри (Е. Еріксон). Теорії взаємодії дитини і дорослого на ранніх етапах розвитку.

Лекція,
практичне
заняття

2

психічного розвитку дітей першого року життя з ураженням ЦНС різної етіології та ступеню тяжкості.

- Основні види неврологічної патології. Ступені вираженості (легка, середня, важка).

Перинатальне ураження центральної нервової системи.

- Гіпертензійний, гідроцефальний синдроми, їх поєднання, прояви. Синдроми гіпо- гіперзбудливості; основні прояви (рухова, психічна активність, сенсорні та емоційні реакції). Мінімальна мозкова дисфункція.

- Церебрастенічний синдром.

Судомний синдром, його вплив на затримку розвитку.

Синдроми рухових розладів, основні характеристики в діагностиці: м'язовий тонус (спастичність, гіпотонія, дистонія), рефлекторна активність.

Заняття 4

Тема 9. Методи психолого-педагогічного обстеження дітей дитячого, раннього віку.

- Етапи діагностики порушеного розвитку: скринінг-діагностика; диференціальна діагностика; поглиблене психолого-педагогічне вивчення дитини з метою розробки індивідуально-корекційної програми (виявлення індивідуальних психолого-педагогічних особливостей дитини; - розробка індивідуальних корекційних програм розвитку і навчання; визначення умов виховання дитини, специфіка внутрішньосімейних стосунків). - Найбільш популярні зарубіжні методи оцінки психічного розвитку дітей раннього віку від

Лекція,
практичне
заняття

2

2-х місяців до 2,5 років: тести Т.Бразельтона, Денверський тест розвитку і шкали Н.Бейлі, оцінна шкала поведінки немовляти -Neonatal Behavioral Assessment Scale (NBAS), «Мюнхенська функціональна діагностика розвитку» КІД-шкала, скрінінговий опитувальник М-СНА.
- Вітчизняні методи оцінки психічного розвитку дітей першого року життя, «Шкала нервово-психічного розвитку» Л.Т.Журби і Е.М.Мастюкова (1981р.), доповнена Е.Л.Фрухт. «Діагностика психічного розвитку дітей першого року життя» (О.В.Баженова, 1986), «Діагностика психічного розвитку дітей від народження до 3-х років» (Е.О. Смирнова, Н.Л. Галигузова, І.В. Єрмолова, С.Ю. Мещерякова, 2002).

Заняття 5

Тема 10. Корекційно-розвиваюче середовище, його роль в житті дитини.
- Значення терміна «розвиваюче середовище» в роботах педагогів і психологів.
- Роль предметної розвиваючого середовища у формуванні дітей раннього дошкільного віку.
- Умови і принципи, облік яких необхідний при побудові корекційно-розвивального середовища.
- Особливості допомоги сім'ям, які виховують дітей з порушеннями розвитку, в рамках раннього психолого-педагогічного супроводу.

Лекція,
практичне
заняття

2

Індивідуальні завдання та підсумковий контроль	
Завдання	Особливості виконання та вимоги
Підсумковий контроль (тест)	Для підсумкового оцінювання потрібно скласти тест з 30 запитань за програмою дисципліни

Оцінювання навчальних досягнень	
Вид роботи	%
Відвідування аудиторних занять	20
Відповіді на запитання під час аудиторних занять	10
Індивідуальне завдання 1	10
Індивідуальне завдання 2	10
Підсумковий контроль (тест)	30
Всього	100

Шкали оцінювання			
Бальна	ECTS	Національна	Заліків
90-100	A	Відмінно	Зараховано
80-89	B	Добре	
70-79	C		
66-69	D	Задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	Незадовільно - з можливістю повторного виконання завдань	Не зараховано - з можливістю повторного виконання завдань
0-34	F	Незадовільно - з повторним вивченням дисципліни	Не зараховано - з повторним вивченням дисципліни

Додаткові бали	
Вид роботи та вимоги	Бал за стобальною шкалою

Основна (обов'язкова) література

1. Криницька І., Слозанська Н., Скоцько М. (2023) «Раннє втручання у роботі з дітьми з інвалідністю: комплексна соціально-реабілітаційна послуга». Аналіз сутності раннього втручання як комплексної послуги функціонального та міждисциплінарного спрямування. *Social Work and Education*, 10(4), 486–502.
2. Shin Y., Park E. J., Lee A. (2025) Early Intervention for Children with Developmental Disabilities and their Families via Telehealth: A Systematic Review. Систематичний огляд телереабілітації дітей (0–3 р.) з порушеннями розвитку.
3. Слозанська, Г., Криницька, І., Скоцько, М. (2023). “Раннє втручання у роботі з дітьми з інвалідністю: комплексна соціально-реабілітаційна послуга...” *Social Work and Education*, 10(4), 486–502. DOI: 10.25128/2520-6230.23.4.5.
4. Суховієнко, Н. А. (2023). “Програма раннього втручання в координатах галузі освіти”, *Корекційна педагогіка* 45. DOI: 10.31392/UDU-nc.series19.2023.45.16. Аналіз сутнісних характеристик програм, сімейно-центричний підхід ispukr.org.ua
5. Панченко, Т. Л., Заплатинська, А. Б. (2021). “Раннє втручання як система комплексної допомоги дітям раннього та дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку”
6. Сухіна С., Скрипник Ю., Риндер Т. (2020). “Етапність розвитку системи ранньої допомоги”, *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 9(103), с. 94.
7. Хорішна, Н., Слозанська, Г. (2021). “Моделі надання послуги раннього втручання: переваги, недоліки, можливості для імплементації в Україні”, *ResearchGate*, січень 2021.
8. Bauer, A., Bosl, W., Aalami, O., Schmiedmayer, P. (2025). “Toward Scalable Access to Neurodevelopmental Screening: Insights, Implementation, and Challenges”.
9. Song, Z., Li, J., Lai, S., Huang, S. (2024). “Case-based reasoning approach for diagnostic screening of children with developmental delays”.

Додаткова література та інші джерела інформації

1. Деякі питання реалізації пілотного проекту «Створення системи надання послуг раннього втручання: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 948-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/948-2016-%D1%80>.
2. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV, поточна редакція від 31.08.2018, підстава 2462-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kodeksy.com.ua/pro_reabilitatsiyu_invalidiv_v_ukraini.htm.
3. Keung, A. Y.-c., Ho, V. F.-l., & Shum, K. K.-m. (2022) Early cognitive intervention using mediated learning for preschoolers with developmental delay: A randomized controlled trial. *British Journal of Educational Psychology*, 92(3), 1109–1132. <https://doi.org/10.1111/bjep.1249>
4. Khan, S. A. (2022) Impact of early intervention on school outcomes. *International Journal of Childhood and Development Disorders*, 3(2), 5–9.
5. Er, R. K. (2022) Early Intervention in Early Childhood Special Education According to Parents: A Qualitative Study. *OPUS Journal of Social Research*, 19(45), 103–115. <https://doi.org/10.26466/opusjsr.1063400>
6. Funk, A. H., et al. (2023) Early childhood interventions in educational settings that promote school readiness for children with autism and other developmental disabilities: Systematic review. *International Journal of Developmental Disabilities*, 20

Робоча програма навчальної дисципліни

ВД 16 Раннє втручання та розвиток дітей з порушеннями психофізичного розвитку / General principles of early intervention for children with psychophysical developmental disorders

Методи навчання

лекції, практичні заняття, виступи з науковими повідомленнями в рамках практичних занять у відповідності до тем, передбачених робочою програмою, підготовка та індивідуальний захист доповідей, рефератів, наукових повідомлень в рамках практичних занять по типу «круглий стіл», інтерактивні заняття, підготовка самостійних робіт.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Всі заняття проводяться в аудиторіях, які обладнані мультимедійними комплексами (проектор, SMART-дошка, комп'ютер).

Для роботи з науковою літературою надається доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus Elsevier та Web of Science, електронної бібліотеки НАПН України.

Питання до заліку

1. Стан системи ранньої корекційної допомоги дітям з ООП на сучасному етапі.
2. Стан проблеми раннього виявлення та спеціальної допомоги дітям з порушеннями у розвитку.
3. Роль сім'ї у вихованні дитини з порушеннями розвитку.
4. Типи дитячо-батьківських відносин у родині, яка має дитину з ООП
5. Роль сім'ї в корекційній вихованні дитини.
6. Ранній домашній супровід сімей, які мають дітей з порушеннями розвитку - нові технології навчання і виховання.
7. Коррекційна робота з дитиною раннього віку, яка має порушення в розвитку.
8. Принципи складання індивідуальної корекційно-розвиваткової програми для дітей з ООП.
9. Науково-методичні основи психолого-педагогічної діагностики розвитку дітей раннього дошкільного віку.
10. Психолого-педагогічна діагностика розвитку дітей – складова педагогічного процесу.
11. Особливості перебігу розвитку дитини до народження.
12. Особливості розвитку дітей з порушеннями розвитку (на прикладі будь-якої нозології).
13. Методичне забезпечення психолого-педагогічної діагностики рівня розвитку дітей раннього віку.
14. Показники психофізичного розвитку дитини першого року життя.
15. Комплексні абілітаційні програми для розвитку дітей першого року життя.
16. Показники психофізичного розвитку дитини другого року життя.
17. Комплексні абілітаційні програми для розвитку дітей другого року життя.
18. Показники психофізичного розвитку дитини третього року життя.
19. Комплексні абілітаційні програми для розвитку дітей третього року життя
20. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку з порушеннями зору.
21. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку з порушеннями слуху.
22. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку з порушеннями аутичного спектру.
23. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку з порушенням інтелекту.
24. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку, мають комплексні порушення.
25. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку, мають органічні ураження ЦНС.
26. Корекційно-розвиткова педагогічна робота з дітьми раннього віку з порушеннями опорно-рухового апарату.

Інформація про викладача

Шевченко Володимир Миколайович, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри сурдопедагогіки та сурдопсихології імені М.Д. Ярмаченка факультету спеціальної та інклюзивної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Основні публікації з тематики дисципліни

1. Szewczenko, W. (2020). Development of educational institutions for children with hearing impairments in an independent Ukraine in the period from 1991-2000 Current issues of correctional education, 15 (2020) lib.iitta.gov.ua+6aqce.com.ua+6aqce.com.ua+6
2. Шевченко, В. М. (2021). Підготовка фахівців для реабілітації дітей з кохлеарними імплантатами Рідна школа, № 4–5, с. 37–40 pedagogy.lnu.edu.ua
3. Шевченко, В. М. (2021). Реабілітація дітей з порушеннями слуху в Україні на сучасному етапі Вісник Національної академії педагогічних наук України, 3(2), 1–6. DOI: 10.37472/2707-305X-2021-3-2-8-1 pedagogy.lnu.edu.ua+pedagogy.lnu.edu.ua+4visnyk.naps.gov.ua+4aqce.com.ua+4
4. Шевченко, В. М. (2021). Cochlear implantation and rehabilitation of persons with cochlear implants: educational and methodical guide Київ: Інститут спеціальної педагогіки і психології ім. М. Ярмаченка НАПН aqce.com.ua+2pedagogy.lnu.edu.ua+2visnyk.naps.gov.ua+2visnyk.naps.gov.ua
5. Szewczenko, W. (2022). Rehabilitacja dzieci z implantami ślimakowymi w Ukrainie w nowoczesnych warunkach Annales UMCS. Paedagogia-Psychologia, 35(2), 155–163. DOI: 10.17951/j.2022.35.2.155-163
6. Шевченко, В. М. (2022). Peculiarities of hearing rehabilitation of people with cochlear implants of different age: methodical recommendations for specialists and parents Навчально-методичний посібник (в роботі над друком, 2022) lib.iitta.gov.ua+5pedagogy.lnu.edu.ua+5lib.iitta.gov.ua+5visnyk.naps.gov.ua
7. Szewczenko, W. (2022). Główne aspekty pracy korekcyjnej i wsparcia psychologicznego niepełnosprawnych dzieci w Ukrainie w warunkach wojennych Niepełnosprawność – zagadnienia, problemy, rozwiązania (Варшава), № 42–43, 228–258 aqce.com.ua

Зворотній зв'язок

shevchenko_volodumur@ukr.net

Інше

Затверджено

Протокол № ____ від ____ / ____ / ____ р.

Укладач _____ (Шевченко В.М., Шевченко Ю.В.)

Завідувач відділу _____ (Литовченко С.В.)